

Βασικές πληροφορίες:**Βαθμίδα:** Καθηγητής**Γνωστικό αντικείμενο:** Παιδαγωγική Θεωρία και Αναλυτικά Προγράμματα**Στοιχεία Επικοινωνίας:****Τηλέφωνο:** 210-3688531**Φαξ:** 210-3688057**E-mail:** vtsafos@ecd.uoa.gr

**Διεύθυνση
επικοινωνίας:
Γραφείο:**

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα
ΤΕΑΠΗ, Ναυαρίνου 13α, 10680 Αθήνα
Ιπποκράτους 31, 3^{ος} Όροφος

Ακαδημαϊκές Πληροφορίες**Σπουδές**

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή, Πτυχίο
Διλολογίας, 1982.

Πανεπιστήμιο Paris V – René Descartes, Licence en Sciences de l'Éducation
Κατεύθυνση: Ψυχολογία της Εκπαίδευσης) 1983.

Πανεπιστήμιο Paris V – René Descartes, Diplôme d'Études Approfondies (DEA) στην
Ψυχολογία, 1984. Πανεπιστήμιο Paris VIII, Diplôme d'Études Approfondies (DEA) στις
Επιστήμες της Αγωγής, 1985.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τομέας Παιδαγωγικής του Τμήματος
Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής – Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής, Διδακτορικό στα
Παιδαγωγικά, 1998.

Ερευνητικά ενδιαφέροντα

- Αναλυτικά Προγράμματα: Θεωρία και πράξη
- Εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών
- Ποιοτικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα: εκπαιδευτική έρευνα
δράσης, έρευνες αφηγήσεων

Μαθήματα – Σεμινάρια**Προπτυχιακά**

Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής.

Ταρατήρηση στο Νηπιαγωγείο: ανάλυση και κατανόηση του πλαισίου της τάξης

Προγραμματισμός και Διδασκαλία

Κριτική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Πράξη

Εκπαιδευτικός και Αναλυτικό Πρόγραμμα

Εναλλακτικές μορφές Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης

Εκπαιδευτική Έρευνα Δράσης

Μουσειοπαιδαγωγική

Μουσείο και Σχολείο (ΘΕΒ)

- Θεματική Εργαστηριακή Βδομάδα (ΘΕΒ): «Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική» (σε συνεργασία με Χ.Δαφέρμου και Μ. Σφυρόερα).

Μεταπτυχιακά

Τοιοτικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα: βιογραφική προσέγγιση και έρευνα δράσης στην ειδική και ενταξιακή εκπαίδευση (ΠΜΣ ΤΕΑΠΗ «Ειδική Αγωγή»).

Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη (ΠΜΣ ΕΑΠ «Σπουδές στην Εκπαίδευση»)

Επιλεγμένες Δημοσιεύσεις:

Βιβλία

Κατσαρού, Ε. & Τσάφος, Β. (2003). *Από την Έρευνα στη Διδασκαλία – Η εκπαιδευτική Έρευνα Δράσης*. Αθήνα: εκδόσεις Σαββάλα.

Τσάφος, Β. (2004). *Η Διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας. Για μια Εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Τσάφος, Β. (2014). *Αναλυτικό Πρόγραμμα: Θεωρητικές αναζητήσεις και εκπαιδευτικοί προσανατολισμοί. Αναζητώντας νέες σταθερές σε έναν αβέβαιο κόσμο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Αυγητίδου, Σ., Τζεκάκη, Μ. & Τσάφος, Β. (επιμ.) (2016). *Οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί παρατηρούν, παρεμβαίνουν και αναστοχάζονται: προτάσεις υποστήριξης της πρακτικής τους άσκησης*. Αθήνα: Gutenberg.

Ανδρούσου, Α. & Τσάφος, Β. (επιμ.) (2020). *Επιστήμες της Εκπαίδευσης: ένα δυναμικό διεπιστημονικό πεδίο*. Αθήνα: Gutenberg.

Τσάφος, Β. (2021). *Αφηγήσεις και βιογραφίες: Οι φωνές των εκπαιδευτικών μέσα από τις ιστορίες της ζωής τους. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα ως αυτοβιογραφικό κείμενο*. Αθήνα: Gutenberg.

Επιμέλεια Πρακτικών Συνεδρίων & Συμποσίων

- Κατσαρού, Ε. & Τσάφος, Β. (επιμ.) (2018). *Ορίζοντας την Έρευνα-Δράση στην Ελλάδα. Στην προοπτική διαμόρφωσης μιας επαγγελματικής κοινότητας εκπαιδευτικών ερευνητών*. Πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου Συμποσίου για την Εκπαιδευτική Έρευνα-Δράση, Ρέθυμνο, 27-06-2015. Τα πρακτικά είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση: http://www.actionresearch.gr/sites/default/files/1o_symposio.pdf
- Αυγητίδου, Σ., Κατσαρού, Ε. & Τσάφος, Β. (επιμ.) (2019). *Εκπαιδευτική Έρευνα-Δράση: Ζητούμενα, Συγκρούσεις, Προοπτικές*. Πρακτικά του 2^{ου} Πανελληνίου Συμποσίου για την Εκπαιδευτική Έρευνα-Δράση, Φλώρινα, 01-04-2017. Τα πρακτικά είναι διαθέσιμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.actionresearch.gr/sites/default/files/2o_symposio_0.pdf

Άρθρα & Κείμενα σε συλλογικούς τόμους

Τσάφος, Β. (2020). Η πορεία της παιδαγωγικής σκέψης: Από την Παιδαγωγική στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης. Στο Ανδρούσου, Α. & Τσάφος, Β. (επιμ.). *Επιστήμες της Εκπαίδευσης: ένα δυναμικό διεπιστημονικό πεδίο*, Αθήνα: Gutenberg.

Τσάφος, Β. (2020). Η εκπαιδευτική έρευνα και η σημασία της για την ανάπτυξη των Επιστημών της Εκπαίδευσης: Μια διαγραμματική παρουσίαση της πορείας

της. Στο Ανδρούσου, Α. & Τσάφος, Β. (επιμ.). *Επιστήμες της Εκπαίδευσης: ένα δυναμικό διεπιστημονικό πεδίο*, Αθήνα: Gutenberg (υπό έκδοση).

Tsafos, V. (2019). Reforming history for school and History education: A pilot of history-teaching for the Muslim Minority in Thrace. Στο *Rethinking Language, Diversity and Education*, Πρακτικά Συνεδρίου. 2019

Σοφού, Ε. & Τσάφος, Β. (2019). *Οδηγός Περιγραφικής Αξιολόγησης για το Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό, το Γυμνάσιο* (3 τόμοι).
<http://iep.edu.gr/el/component/k2/657-odigoi-ekpaideftikoy-gia-tin-perigrafiki-aksiologisi>

Τσάφος, Β. (2019). Αφήγηση, δράση και στοχασμός στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: υποστηρίζοντας τους υποψήφιους εκπαιδευτικούς να στοχαστούν σχετικά με τις επιλογές τους. Στο Σ.Αυγητίδου, Ε., Κατσαρού, Ε. & Τσάφος, Β. (επιμ.). *Εκπαιδευτική Έρευνα-Δράση: Ζητούμενα, Συγκρούσεις, Προοπτικές*. Πρακτικά του 2^{ου} Πανελληνίου Συμποσίου για την Εκπαιδευτική Έρευνα-Δράση, Φλώρινα, 01-04-2017, σσ. 325-366.
http://www.actionresearch.gr/sites/default/files/2o_symposio_0.pdf

Katsarou, E. & Tsafos, V. (2018). Official Educational Policy and Action Research in the Era of Crisis: The Case of Greece, *Journal of Education & Social Policy*, 5(1): 221-229.

Androusou, A. & Tsafos, V. (2018). Aspects of the professional identity of preschool teachers in Greece: Investigating the role of teacher education and professional experience. *Teacher Development* 22(8):1-17, 2018,
<https://doi.org/10.1080/13664530.2018.1438309>

Avgitidou, S. Likomitrou, S., Kominia, E., Alexiou, V., Androusou, A., Tsafos, V., Kakana, D., Kousaxidis, K. (2017). Principals' views of the effects of socio-economic crisis on primary education. *Menon. Journal of Educational Research*, 4, ISSN: 1792-8494, online.
http://www.edu.uowm.gr/site/system/files/menon_issue_4th_042017_f.pdf

Tsafos, V. (2017). Curriculum and students: a historical investigation of this dynamic interactive relationship, *European Journal of Curriculum Studies*, Vol. 4, No. 2, 692-706.

Τσάφος, Β. (2016). Κριτική παιδαγωγική και έρευνα δράσης: ανιχνεύοντας τη χειραφετική προοπτική στο μετανεωτερικό εκπαιδευτικό πλαίσιο, *Action Researcher in Education*, vol. 7.

Katsarou, E & Tsafos, V. (2016). Recognising participants' professional identities through analysis of narratives in educational Action Research, *International Journal of Action Research*, 12 (3), pp. 248-271.

Voulgari, I., Androusou, A., Tsafos, V., Avgitidou, S., Kakana, D (2016). Teacher and School Support Confronting Social Inequalities: Using a Digital Platform. In L. Gómez Chova, A. LópezMartínez, I. Candel Torres (Eds.) *Proceedings of 8th International Conference on Education and New Learning Technologies* (EDULEARN16), 4th-6th July 2016, Barcelona, Spain, IATED Academy, pp. 0373-0380.
doi: 10.21125/edulearn.2016. <https://library.iated.org/view/VOULGARI2016TEA>

Tsafos, V. (2014). The reflective perspective of narrative in educational action research. In Rauch, F., Schuster, A., Stern, T. Pribila, M. & Townsend, A. (eds). *Promoting change through action research*. Rotterdam: Sense Publishers, pp. 135-146.

Katsarou, E & Tsafos, V. (2014). Using action research in curriculum development in a fully-controlled educational context: The case of Greece. *European Journal of Curriculum Studies*, Vol. 1, No. 2, 141-161

Katsarou, E & Tsafos, V. (2013). Action research as a means for reforming curriculum. In Morgado, J. C., Alves, M.P., Vianna, I., Ferreira, C., Seabra, F., Van Hattum-Janssen, N. & Pacheco, J. A. (eds). *Proceedings of the European Conference on Curriculum Studies. Future Directions: Uncertainty and Possibility*. Braga: University of Minho, 234-239.

Ανδρούσου, Α. & Τσάφος, Β. (2013). Εκπαιδεύοντας εκπαιδευτικούς ως μέντορες μελλοντικών εκπαιδευτικών σε ένα διερευνητικό αναστοχαστικό πλαίσιο, στην ηλεκτρονική έκδοση *Η πρακτική άσκηση στην αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: θεωρία, πράξη, έρευνα*, ΤΕΑΠΗ-ΕΚΠΑ και Δίκτυο Πρακτικών Ασκήσεων Τμημάτων Προσχολικής Αγωγής, 360-395.

Tsafos, V. (2013). Developing the Curriculum in an Innovative Greek School Framework: The Implication of Teachers. *Journal of Curriculum and Teaching*, 2, 1, 42-53.

Tsafos, V. (2013). Developing Inquiry and Reflection Skills in Student-Teachers: The Use of Action Research. *Journal of Teaching and Teacher Education*, 1, 1, 45-57.

Tsafos, V. (2010). Developing a practice-theory model in pre-service teacher education in Greece. The implications of action-research: A case study. *Action Research*, 8, 2, 153-170.

Sofou, E. & Tsafos, V. (2010). Preschool Teachers' Understandings of the National Preschool Curriculum in Greece. *Early Childhood Education Journal*, 37, 5, 411-420.

Katsarou, E & Tsafos, V. (2010). Multimodality in L1 Curriculum: The case of Greek compulsory education, *Critical Literacy: Theories and Practices* Vol 4:1.

Ανδρούσου, Α. & Τσάφος, Β. (2010). Εφαρμοσμένη ποιοτική έρευνα-αξιολόγηση και πράξη στο Μ. Ζεμπύλας, Α. Μιχαηλίδου-Ευρυπίδου, Π. Κενδέου, (επιμ.) *Προχωρημένες μέθοδοι έρευνας*, Τόμος Β, Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Λευκωσία, 31- 692.

Tsafos, V. (2009). Teacher-student negotiation in an action research project, *Educational Action Research*, 17, 2, 197-212.

Katsarou, E & Tsafos, V. (2009). Students' Subjectivities vs. Dominant discourses in Greek L1 Curriculum. *International Journal of Learning Common Ground* Publisher, University of Melbourne, Australia.

Katsarou, E & Tsafos, V. (2008). Collaborative school innovation project as a pivot for teachers' professional development: the case of Acharnes' Second Chance School in Greece», *Teacher Development*, 14: 2, 125-138.

Τσάφος, Β. (2008). Η θέση και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών: μια κριτική ανάγνωση». *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 46, 53-72.

Ερευνητικά Προγράμματα (επιλογή)

- 2017-2020: Επιστημονικά Υπεύθυνος για το ΕΚΠΑ (με συν-υπεύθυνη την Αλεξάνδρα Ανδρούσου) ως εταίρος στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+ KA201 (στρατηγικές συμπράξεις στον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης) με τίτλο: Bridging languages and memories to foster multiple identities: "Never leave your backpack behind!".
- 2016-2018: Μέλος της Ομάδας Έργου-Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής η οποία συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 52/22-12-2016 Πράξη Δ.Σ. του Ι.Ε.Π. (ΑΔΑ: 7ΞΖΑΟΞΛΔ-ΔΑΦ), στη Δράση 1: «Επιμόρφωση για την Εισαγωγή της Περιγραφικής Αξιολόγησης στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση» της Πράξης «Παρεμβάσεις

επιμόρφωσης για την ενίσχυση των σχολικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος» με κωδικό ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5004204, η οποία χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (2016-2018).

- 2015-2016: Επιστημονικός υπεύθυνος (με συνυπεύθυνη την Αλεξάνδρα Ανδρούσου, αναπληρώτρια καθηγήτρια ΕΚΠΑ) για την ερευνητική ομάδα της Αθήνας στο ερευνητικό πρόγραμμα “Teacher support Confronting Social Inequalities” (TOCSIN), το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την ΓΓΕΤ και τον ΕΟΧ.
- 2011-2014: Στο πλαίσιο του «Προγράμματος Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων» (επιστημονικά υπεύθυνη Θ.Δραγώνα, καθηγήτρια ΕΚΠΑ) ως υπεύθυνος πιλοτικής εφαρμογής εκπαιδευτικού υλικού Ιστορίας είχα τη γενική εποπτεία και το συντονισμό των ομάδων που εφάρμοζαν το εναλλακτικό εκπαιδευτικό υλικό Ιστορίας που έχει παραχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος.
- 2011-2014: Στο πλαίσιο του έργου «Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών», Δράση 04: «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας», συμμετοχή σε ερευνητικό πρόγραμμα σχετικά με την ενδοσχολική επιμόρφωση (Επιστημονική υπεύθυνη: Ζωή Παπαναούμ, Καθηγήτρια ΑΠΘ). Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Εκπόνηση Αναλυτικών Προγραμμάτων – Συγγραφή Επιμορφωτικού & Εκπαιδευτικού Υλικού

- Μέλος της Ομάδας Ειδικών Επιστημόνων Καθηγητών Πανεπιστημίου του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής για τη **εκπόνηση νέων Προγραμμάτων Σπουδών Ιστορίας** (Απόφαση Δ.Σ. ΙΕΠ 1/05-01-2017). Τα Προγράμματα Σπουδών Ιστορίας για τις σχολικές τάξεις από τη Γ΄ Δημοτικού έως την Β΄ Λυκείου ολοκληρώθηκαν και δημοσιεύτηκαν τμηματικά στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 5222/Β/21.11.2018, 959/Β/21.3.2019, 2020/Β/3.6.201)
- ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ (2019). Επιστημονικά υπεύθυνος, σε συνεργασία της Ε. Σοφού, για τον συντονισμό της Ομάδας Έργου-Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής για την υλοποίηση της Πιλοτικής Εφαρμογής του προγράμματος «**Περιγραφική Αξιολόγηση στην υποχρεωτική εκπαίδευση**» και για τη συγγραφή των *Οδηγών Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση* (52/22-12-2016 Πράξη Δ.Σ. του Ι.Ε.Π. (ΑΔΑ: 7ΞΖΑΟΞΛΔ-ΔΑΦ). Συγγραφή του θεωρητικού μέρους των *Οδηγών για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο*. Στο πλαίσιο του προγράμματος παρήχθησαν:
 - α. *Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο*. Ανακτήθηκε 20/9/20 από <http://iep.edu.gr/el/deltia-typou-genika/odigos-ekpaideftikoy-gia-tin-perigrafiki-aksiologisi-sto-nipiagogeio>
 - β. ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ (2019). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Δημοτικό. Τεύχη Α΄, Β΄ & Γ΄*. Ανακτήθηκε από 20/9/20 από <http://iep.edu.gr/el/deltia-typou-genika/odigos-ekpaideftikoy-gia-tin-perigrafiki-aksiologisi-sto-dimotiko>
 - γ. ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ (2019). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Γυμνάσιο. Τεύχη Α΄, Β΄ & Γ΄*. Ανακτήθηκε από 20/9/20 από <http://iep.edu.gr/el/deltia-typou-genika/odigos-ekpaideftikoy-gia-tin-perigrafiki-aksiologisi-sto-gymnasio>
- Μέλος της συγγραφικής ομάδας του διδακτικού πακέτου (βιβλίο μαθητή, βιβλίο

εκπαιδευτικού) της Δραματικής Ποίησης, **Ευριπίδη Ελένη**, για τη Γ΄ Γυμνασίου, 2004.

- Από τον Ιανουάριο του 2003 έως τον Ιούνιο του 2004 στο πλαίσιο του Προγράμματος του Υπουργείου Παιδείας «**Εκπαίδευση Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών**», που αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε από το Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής (Κε.Δ.Α.) του Πανεπιστημίου Αθηνών συμμετείχα στην **παραγωγή του εκπαιδευτικού υλικού** «Αρχαία Ελληνικά» υπό το συντονισμό του καθηγητή κ. Θεοδώρου Παπακωνσταντίνου.
- Από το Δεκέμβριο του 1998 έως και το Μάρτιο του 1999 συμμετείχα στις εργασίες της **Ομάδας Σύνταξης Προγράμματος Σπουδών των Αρχαίων Ελληνικών από δόκιμες μεταφράσεις** στο πλαίσιο του Έργου: “Αναδιατύπωση και εκσυγχρονισμός των Προγραμμάτων στον τομέα της Γλώσσας με σύγχρονη παραγωγή διδακτικού υλικού” (Πράξη 9/1997 της Επιτροπής Ερευνών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου).

Άλλες πληροφορίες

Έκδοση επιστημονικού περιοδικού – Δημιουργία Ιστοσελίδας

- Υπεύθυνος σχεδιασμού, διαμόρφωσης, εποπτείας και ανανέωσης (σε συνεργασία με την Ελένη Κατσαρού, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κρήτης) του ελληνικού ιστοτόπου για την εκπαιδευτική έρευνα δράσης www.actionresearch.gr
- Υπεύθυνος Έκδοσης (σε συνεργασία με την Ελένη Κατσαρού, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κρήτης) του δίγλωσσου ηλεκτρονικού περιοδικού *Action Researcher in Education*, που φιλοξενείται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.actionresearch.gr και έχουν ήδη εκδοθεί τα τέσσερα πρώτα τεύχη.

Συμμετοχή σε επιστημονικές οργανώσεις

- Μέλος του διεθνούς επιστημονικού δικτύου C.A.R.N. (Classroom Action Research Network).
- Μέλος της διεθνούς επιστημονικής ένωσης ISATT (International Study Association on Teacher Thinking).
- Μέλος της Παγκόσμιας Ένωσης της Μελέτης του διεπιστημονικού πεδίου των Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- Μέλος της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας (ΠΕΕ)
- Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της επιστημονικής εταιρείας «Ελληνικό Παρατηρητήριο για τη Διαπολιτισμική Παιδεία και Εκπαίδευση».